

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА
ПРОГНОЗА
НОЕМВРИ 2024

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

— 145 ГОДИНИ —

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА
ПРОГНОЗА
НОЕМВРИ 2024 Г.

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

145 ГОДИНИ

Тримесечното издание на БНБ „Макроикономическа прогноза“ представя годишни прогнози за основни макроикономически показатели за България през текущата и следващите две години. Макроикономическата прогноза се изготвя от дирекция „Икономически изследвания, прогнози и парична политика“ на БНБ и не е задължително да отразява вижданията на членовете на Управителния съвет на БНБ относно перспективите пред развитието на българската икономика. Информация за процедурата по изготвянето на прогнозата и технически пояснения по използвания макроикономически прогностичен модел могат да бъдат намерени в *Икономически преглед*, 2015, бр. 4, с. 71–74.

Публикацията „Макроикономическа прогноза“ (ноември 2024 г.) е представена на Управителния съвет на БНБ на заседанието му на 27 ноември 2024 г. В публикацията са използвани статистически данни и информация, налични към 8 ноември 2024 г. Публикуваните оценки и прогнози не следва да се считат за съвет или препоръка и всяко лице, ползващо представената информация, поема пълна отговорност за вземаните от него решения.

Българската народна банка, членовете на Управителния съвет на БНБ и служителите на БНБ, участвали в подготовката на тази публикация, не носят каквато и да е отговорност за използването на прогнозите, оценките и цялата останала информация в публикацията от страна на което и да е друго лице.

Материалът е достъпен за ползване на интернет страницата на БНБ в рубрика „Изследвания и публикации“, раздел „Периодични публикации“. Разрешава се възпроизвеждането на части от публикацията при изрично позоваване на източника.

Бележки, коментари и предложения можете да изпращате на адрес: Българска народна банка, дирекция „Икономически изследвания, прогнози и парична политика“, пл. „Княз Александър I“ № 1, 1000 София.

© Българска народна банка, 2024 г.

1000 София, пл. „Княз Александър I“ № 1

Интернет страница: www.bnb.bg

Материалите са получени за редакционна обработка на 15 ноември 2024 г.

Информацията, публикувана в изданието, може да се ползва без специално разрешение единствено с изричното позоваване на източника.

ISSN 2738-7658 (онлайн)

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕЗЮМЕ	5
ПРОГНОЗА ЗА ОСНОВНИТЕ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2024–2026 ГОДИНА	6
Външна среда.	6
Икономическа активност в България.	7
Платежен баланс	9
Пазар на труда	9
Паричен сектор	10
Инфлация	11
РЕВИЗИИ В ПРОГНОЗАТА.....	13
РИСКОВЕ ПРЕД РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ПРОГНОЗАТА.....	15

ГРАФИКИ

- Ветрилообразна графика за очаквания годишен темп на изменение на реалния БВП. 16
- Ветрилообразна графика за очакваната инфлация на годишна база в края на периода

ТАБЛИЦИ

- Ревизии в прогнозата за БВП и за инфлацията (прогноза от ноември 2024 г. спрямо юни 2024 г.)..... 13
- Прогноза за основните макроикономически показатели за периода 2024–2026 г. 17

Абревиатури и съкращения

БНБ	Българска народна банка
БВП	брутен вътрешен продукт
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕЦБ	Европейска централна банка
ИПЦ	индекс на потребителските цени
КФП	консолидирана фискална програма
НСИ	Национален статистически институт
НПВУ	Национален план за възстановяване и устойчивост
ОПЕК	Организация на страните износителки на петрол
ХИПЦ	хармонизиран индекс на потребителските цени

РЕЗЮМЕ

Прогнозата на БНБ за основни макроикономически показатели е изготвена към 8 ноември 2024 г. и се основава на допускания за развитието на глобалната икономическа активност към 16 август 2024 г. и за динамиката на цените на основни стокови групи на международните пазари и за лихвените проценти на паричния пазар в еврозоната към 18 октомври 2024 г.

Според техническите допускания за развитието на глобалната икономическа активност растежът на външното търсене на български стоки и услуги през 2024 г. ще бъде по-нисък спрямо заложения в макроикономическата прогноза от юни 2024 г. Въз основа на допусканията се предполага външното търсене да нарасне с 1.2% през 2024 г., след което растежът му да се ускори до 3.5% и 3.6% през 2025 г. и 2026 г. Очакванията на пазарните участници са за понижение на годишна база на цените в евро на енергийните суровини на международните пазари през целия прогнозен период. Въпреки това, предвид допусканията за повишение на цените на неенергийните суровини, претеглените по значимост за международната търговия на България цени на суровините в евро се очаква да нараснат с около 1.6% през 2024 г. и с темпове между 2.2% и 3% през 2025 г. и 2026 г. Очакванията на пазарните участници са за продължаващо понижаване на краткосрочните лихвени проценти в еврозоната през целия прогнозен хоризонт.

През 2024 г. очакваме растежът на реалния БВП на България да възлезе на 2.2%. Основен положителен принос за този растеж ще имат частното потребление и изменението на запасите, докато приносът на публичните инвестиции и на нетния износ се очаква да е отрицателен. Прогнозираното увеличение на потребителските разходи през 2024 г. се дължи най-вече на нарастването на заетостта и на заплатите в реално изражение, както и на по-високите социални трансфери към домакинствата. Растежът на реалния БВП се очаква постепенно да се ускори до 2.7% през 2025 г. и 3.4% през 2026 г., като тази динамика ще се определя главно от заложения профил на инвестициите общо в икономиката и от прогнозираното по-съществено ускоряване на растежа на износа на стоки и услуги през 2026 г. Същевременно частното потребление ще продължи да има най-голям принос за нарастването на реалния БВП през 2025 г. и 2026 г.

Годишната инфлация се очаква да възлезе на 1.9% в края на 2024 г. (спрямо 5.0% в края на 2023 г.), а средногодишната инфлация да се забави до 2.5% (спрямо 8.6% през 2023 г.). Прогнозираното забавяне на инфлацията в края на 2024 г. отразява главно понижението на цената на петрола на международните пазари и поевтиняването на внасяните в страната промишлени стоки. Факторите, които ще продължат да оказват натиск за повишаване на цените както в краткосрочен, така и в средносрочен период, остават прогнозираните високи темпове на растеж на разходите за труд на единица продукция и на частното потребление. В резултат на това се предвижда групите на услугите и храните да продължат да имат най-висок положителен принос за общата инфлация през периода 2024–2026 г., следвани от групата на стоките и услугите с административно определяни цени. Очакваме темпът на нарастване на ХИПЦ да се ускори до 2.5% в края на 2025 г. и да възлезе на 2.4% в края на 2026 г.

Рисковете пред прогнозата за растежа на реалния БВП се оценяват като балансирани за 2024 г., докато за 2025 г. и 2026 г. преобладават рисковете за реализиране на по-нисък растеж спрямо този в базисния сценарий с оглед на продължаващите глобални геополитически конфликти. В допълнение продължават да съществуват значителни вътрешни рискове за по-бавно от заложеното в прогнозата изпълнение на инвестиционни проекти, финансирани както с национални средства, така и със средства от ЕС. Рисковете пред реализирането на прогнозата за инфлацията се оценяват като балансирани за целия прогнозен хоризонт. Те са свързани главно с динамиката на цените на суровините на международните пазари, със степента на пренасяне от страна на фирмите на по-високите разходи за труд върху потребителските цени, както и с промени в административно определяните цени и в ДДС за хляба, брашното и общественото хранене спрямо заложеното в базисния сценарий на прогнозата.

ПРОГНОЗА ЗА ОСНОВНИТЕ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2024–2026 ГОДИНА

Външна среда

Прогнозата на БНБ за основни макроикономически показатели е изготвена към 8 ноември 2024 г. и се основава на допусканията на Европейската централна банка (ЕЦБ) за развитието на глобалната икономическа активност към 16 август 2024 г. и за динамиката на цените на основни стокови групи на международните пазари и за лихвените проценти на паричния пазар в еврозоната към 18 октомври 2024 г.

Допусканията за динамиката на външното търсене на български стоки и услуги се основават на най-актуалната прогноза на ЕЦБ¹. Според нея растежът на глобалния БВП (без еврозоната) ще се забави до 3.4% през 2024 г. и 2025 г. вследствие на очакваното отслабване на активността в промишления сектор и влошаването на бизнес и потребителските нагласи в глобален план. В резултат на това, както и на повишеното геополитическо напрежение и продължаващите процеси на търговска фрагментация, прогнозата на ЕЦБ е за по-нисък растеж на глобалната търговия от средните исторически стойности до края на прогнозния хоризонт. Според прогнозата на ЕЦБ външното търсене на български стоки и услуги през 2024 г. ще нарасне с по-бавен темп спрямо заложеното в макроикономическата прогноза на БНБ от юни 2024 г. предвид влошаването на икономическите перспективи пред основните търговски партньори на България от еврозоната. Въз основа на допусканията се предполага нарастване на външното търсене на български стоки и услуги с 1.2% през 2024 г.,

след което растежът му да се ускори до 3.5% през 2025 г. и 3.6% през 2026 г.

Допусканията за изменението на цените на енергийните суровини (суров петрол, природен газ, електроенергия)² и неенергийните суровини³ (метали⁴, храни⁵ и „други суровини“⁶) отчитат цените от сключени фючърсни договори на международните пазари към 18 октомври 2024 г. Според очакванията на пазарните участници понижението на годишна база при цените в евро⁷ на енергийните суровини на международните пазари ще продължи през целия прогнозен период главно по линия на

² Допускането за динамиката на цената на петролните продукти за целия прогнозен хоризонт се основава на данни от фючърсни договори, които се търгуват на международните пазари. По отношение на природния газ също се използват цени на фючърсни договори за доставка до третото тримесечие на 2025 г. (включително), след което е направено техническо допускане, че цената се запазва без промяна на достигнатото ниво до края на 2026 г. Оценките за динамиката на цената на електроенергията са направени на базата на пазарна информация от сключени фючърсни договори на пазара на Германия, обхващащи периода до третото тримесечие на 2025 г. (включително), след което е направено техническото допускане, че цената се запазва без промяна на достигнатото ниво до края на 2026 г.

³ Използвани са фючърсни договори, сключени за търговията на съответните суровини на международните пазари, като има налични данни до края на третото тримесечие (включително) на 2025 г. За останалата част от прогнозния период няма налична публична информация за достатъчен обем и брой фючърсни сделки за тези суровини на международните пазари и поради тази причина оценката на динамиката на цените е направена чрез отчитане на историческата им взаимовръзка с динамиката на глобалната търговия, заложена във външните допускания на прогнозата.

⁴ Включват стомана, мед, алуминий, олово, цинк, никел и калай, претеглени в съответствие с българските външнотърговски потоци.

⁵ Включват свинско месо, кафе, пшеница, царевича, ориз, соя, захар, какао, мляко и жив добитък, претеглени в съответствие с българските външнотърговски потоци.

⁶ Включват каучук, дървен материал и памук, претеглени в съответствие с българските външнотърговски потоци.

⁷ Прогнозата за цените на суровините в евро се основава на техническо допускане за валутния курс на еврото към щатския долар, като за целия прогнозен хоризонт той се фиксира на средната му стойност за последните десет дни към датата на изготвяне на допусканията за външната среда, която е 18 октомври 2024 г.

¹ За повече информация виж [Макроикономически прогнози на експертите на ЕЦБ](#) от септември 2024 г. Прогнозата на ЕЦБ включва информация за развитието на глобалната икономика към 16 август 2024 г. и информация за развитието на икономическата активност в еврозоната към 29 август 2024 г.

суровия петрол. Въпреки това, предвид допусканията за повишение на цените на неенергийните суровини през същия период, се очаква претеглените по значимост за международната търговия на България цени на суровините в евро да нараснат с темпове между 1.5% и 1.7% през 2024 г. и с темпове между 2.2% и 3% през 2025 г. и 2026 г.

По отношение на цената в евро на суровия петрол въз основа на допусканията се предполага тя да се понижава на годишна база от 2024 г. до края на прогнозния хоризонт, което вероятно се дължи на очакванията на пазарните участници за по-слабо търсене на суровината, както и на решението на ОПЕК+ за постепенно преустановяване на съкращаването на добива на суров петрол от декември 2024 г.⁸ Пазарните участници очакват цената на природния газ в Европа да се повиши на верижна база през четвъртото тримесечие на 2024 г. и през първото тримесечие на 2025 г. най-вече поради несигурността, произтичаща от военните конфликти в Украйна и Близкия изток, което ще допринесе за средногодишно увеличение на цената на природния газ през 2025 г. Очакванията на пазарните участници по отношение на цените на електроенергията в Европа са за запазване на нивата им през 2024 г. близо до тези от 2023 г. и за повишение през 2025 г. За цените на електроенергията и природния газ на европейския пазар е направено техническо допускане, че те ще останат без промяна до края на прогнозния период спрямо достигнатото през третото тримесечие на 2025 г. ниво.

Допусканията за цените в евро на неенергийните суровини на международните пазари са за по-слабо повишение на годишна база през 2024 г. и 2025 г. спрямо заложените в прогнозата на БНБ от юни 2024 г. Повишението на цените в евро на неенергийните продукти през 2024 г. се очаква да е най-силно изразено при храните и селскостопанските суровини. Според допусканията растежът на цените на металите и селскостопанските продукти ще се уско-

⁸ За повече информация виж [прессъобщението на ОПЕК](#) от 5 септември 2024 г.

ри, докато цените на храните слабо ще се понижат. В резултат на тази динамика цените в евро на неенергийните суровини на международните пазари, претеглени по значимост за международната търговия на България, ще се повишат с 2.9% през 2024 г. и с около 3.2% през 2025 г. и през 2026 г.

Очакванията на пазарните участници към 18 октомври 2024 г. са за продължаващо постепенно понижаване на краткосрочните лихвени проценти в еврозоната през целия прогнозен период.

Икономическа активност в България

През първата половина на 2024 г. годишният растеж на реалния БВП възлезе на 2.1% според сезонно неизгладените данни на Националния статистически институт (НСИ)⁹. Наличните конюнктурни показатели¹⁰ за третото тримесечие на 2024 г. дават индикации за слабо ускоряване на годишния растеж на икономическата активност в България. При отчитане на тези тенденции и описаните технически допускания за външната икономическа среда прогнозираме растежът на реалния БВП да възлезе на 2.2% през 2024 г. (спрямо 1.9% през 2023 г.). Основен принос за по-високия растеж на реалния БВП през 2024 г. ще има преминаването от отрицателен към положителен принос на изменението на

⁹ На 18 октомври 2024 г. НСИ публикува ревизираните годишни и тримесечни данни за БВП и неговите компоненти за периода от 2014 г. до второто тримесечие на 2024 г. Най-големи по размер ревизии са извършени за 2023 г., като номиналният размер на БВП е увеличен с 1489 млн. лв. и това се дължи главно на повишението на дефлатора на БВП. Ревизията в годишния темп на изменение на реалния БВП през 2023 г. възлиза на 0.04 процентни пункта (повишение до 1.9% спрямо 1.8% преди ревизията), докато растежът за първата половина на 2024 г. е запазен без промяна. Същевременно, по подкомпоненти на БВП се наблюдават съществени промени с взаимно компенсиращ се ефект както през 2023 г., така и през първата половина на 2024 г. В резултат ревизиите в историческите данни за БВП водят до липса на съпоставимост между текущата прогноза и тази от юни 2024 г.

¹⁰ Имат се предвид следните показатели: индексите на производство в индустрията, строителството и услугите; индексът на оборота в търговията на дребно; коефициентът на безработица; показателите за бизнес климата и доверието на потребителите; индексът на цените на производител в промишлеността; новоотпуснатите кредити за фирми и домакинства; глобалният PMI.

запасите¹¹, следван от прогнозираното ускоряване на растежа на частното потребление и очакванията за нарастване на износа на стоки през 2024 г. след отчетен спад през 2023 г.¹² Частното потребление се предвижда да се повиши с 4.8% в реално изражение през 2024 г., като растежът му ще бъде подкрепен от нарастващата заетост и увеличаващия се реален разполагаем доход на домакинствата в условия на повишено търсене на труд и рекордно висок недостиг на работна ръка в страната. Други фактори, благоприятстващи растежа на потребителските разходи през 2024 г., ще бъдат увеличаваният размер на социалните трансфери към домакинствата, растежът на заплатите в публичния сектор и високата кредитна активност, за която допринасят както активното предлагане на кредитен ресурс от банките, така и повишеното търсене от страна на домакинствата. Инвестициите в основен капитал се понижиха през първите шест месеца на годината поради спад на публичните инвестиции¹³, който по оценки на БНБ се определя от високата база на финансираните с национални средства инвестиции през второто тримесечие на 2023 г. За 2024 г. прогнозираме спад на публичните инвестиции вследствие на реализирания по-малък размер на национал-

¹¹ През 2023 г. се наблюдаваше по-слабо натрупване на запаси в икономиката в съответствие с намаляването на икономическата несигурност вследствие на войната в Украйна, отчетения спад на цените на основни неенергийни суровини и по-доброто функциониране на глобалните вериги на доставки (понижение с 81.4% на новонатрупаните запаси през 2023 г. спрямо растеж от 306.3% през 2021 г. и 19.0% през 2022 г.). Същевременно компонентът на запасите допринесе положително за растежа на реалния БВП през първото шестмесечие на 2024 г. и очакваме тази динамика да се запази до края на годината. За периода 2025–2026 г. е направено техническо допускане, че приносът на запасите за динамиката на икономическата активност ще бъде неутрален.

¹² Преминаването от спад към растеж на износа на стоки се очаква в резултат най-вече на изчерпването на негативните ефекти от проявлението на специфични за България фактори с еднократен характер, които ограничаваха износа на метали през 2023 г.

¹³ НСИ не предоставя официални данни за разбивката на общите инвестиции в икономиката на частни и публични инвестиции. Серията за частните инвестиции се конструира от БНБ като разлика между общите инвестиции и оценения размер на публичните инвестиции на начислена основа в реално изражение. Оценката за публичните инвестиции за 2023 г. и за първата половина на 2024 г. се основава на данните от тримесечните нефинансови сметки на сектор „гържавно управление“, публикувани от НСИ.

ните инвестиции през първата половина на годината, като сравнително по-малко значение ще има приключването на проекти с финансиране от ЕС по програмния период 2014–2020 г. и все още началната фаза на изпълнение на проекти по програмния период 2021–2027 г. Общите за икономиката инвестиции в основен капитал се очаква да се понижат с 6.3% в реално изражение през 2024 г. Предвижда се отчетеният през първата половина на 2024 г. висок растеж на разходите на правителството за компенсация на наетите лица да окаже най-значимо влияние за повишаване на растежа на правителственото потребление в реално изражение през 2024 г.¹⁴ Същевременно е направено допускане за по-малък номинален растеж на междинното потребление спрямо другите компоненти на правителственото потребление, което ще ограничава ускоряването на реалния растеж на правителственото потребление през годината. Нетният износ се очаква да допринесе отрицателно за годишния темп на изменение на реалния БВП през 2024 г. поради прогнозиран по-слаб реален растеж на износа спрямо вноса на стоки и услуги. Прогнозата за износа отразява заложеното техническо допускане за нисък растеж на външното търсене през 2024 г., както и изчерпването на негативните ефекти¹⁵ от проявлението на специфични за България фактори с еднократен характер, които ограничаваха износа на метали през 2023 г. Прогнозата за растежа на вноса на стоки и услуги в реално изражение е изготвена въз основа на динамиката на компонентите на крайното търсене и оценките на БНБ за тяхното вносно съдържание.

Растежът на реалния БВП се очаква да се повиши до 2.7% през 2025 г. Ускоряването на растежа се определя главно от очакваната по-висока инвестиционна активност в страната, като се прогнозира инвестициите в основен капитал да се повишат с 9.4% в реално изражение през 2025 г., подкрепяни предимно от изпълнението на

¹⁴ Растежът на публичните заплати намира частично отражение и в прогнозата за годишния растеж на дефлатора на правителственото потребление.

¹⁵ За повече информация виж [Макроикономическата прогноза от юни 2024 г.](#)

проекти, финансирани със средства от ЕС по Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ).¹⁶ Частното потребление ще продължи да има основен принос за икономическия растеж през 2025 г., подпомагано от прогнозираното увеличение на заплатите, но темпът му на растеж слабо ще се забави спрямо 2024 г. до 4.2%. Същевременно правителственото потребление се прогнозира да се повиши с 1.0% в реално изражение през 2025 г., за което основен принос ще има динамиката на компенсацията на наетите в публичния сектор¹⁷. Отрицателният принос на нетния износ се очаква да се увеличи до 1.4 процентни пункта в резултат на по-голямото нарастване на вноса на стоки и услуги, за което ще допринасят по-високата инвестиционна активност и растежът на потребителските разходи, които се характеризират с високо вносно съдържание. Въпреки допускането за подобряване на външното търсене спрямо предходната година, растежът на износа на стоки ще бъде ограничен поради очаквани ремонтни дейности в голямо производствено предприятие в сферата на металургията¹⁸ през 2025 г.

Очакваме икономическият растеж да се ускори до 3.4% през 2026 г., което ще се дължи главно на преминаването на приноса на нетния износ от отрицателен към слабо положителен. За това ще допринася прогнозираното ускоряване на износа на стоки и услуги в съответствие със заложените технически допускания за външното търсене и приключването на ремонтните дейности, които ограничават износа през пред-

ходната година. Същевременно растежът на вноса на стоки и услуги се очаква да се забави, най-вече с оглед на профила на инвестициите в основен капитал и оцененото им вносно съдържание. Частното потребление се предвижда да се повиши с 4.0% в реално изражение през 2026 г. и да остане с най-голям положителен принос за растежа на реалния БВП. Това ще се определя от запазването на затегнатите условия на пазара на труд, водещи и до продължаване на тенденцията на значително по-висок темп на растеж на номиналните заплати спрямо потребителските цени.

Платежен баланс

Очакваме салдото по текущата сметка на платежния баланс да бъде отрицателно през целия прогнозен период, като през 2024 г. дефицитът ще възлезе на 0.3% от БВП, след което ще се увеличи до 1.3% от БВП през 2026 г. Динамиката на потоците по текущата сметка през прогнозния период ще се определя главно от нарастването на дефицита по търговския баланс поради очаквания по-висок растеж на вноса на стоки спрямо този на износа и преобладаващо неблагоприятните условия на търговия в периода 2024–2026 г. Същевременно очакваме излишъкът по търговията с услуги да възлезе на 8.7% от БВП през 2024 г. и да се стабилизира на сходни нива през 2025 г. и 2026 г. предвид достигнатото пълно възстановяване на посещенията от чужденци в страната спрямо нивата отпреди пандемията от *COVID-19*. Прогнозираме дефицитът по статия „първичен доход, нето“ постепенно да се свие като процент от БВП спрямо 2023 г. в съответствие с очакваното понижение на лихвените проценти в еврозоната. През прогнозния период очакваме постепенно увеличаване на излишъка по капиталовата сметка като процент от БВП поради допусканото нарастване на входящите капиталови трансфери от ЕС, включително и по НПВУ.

Пазар на труда

Условията на пазара на труда останали затегнати през първата половина на 2024 г., като повишението на икономическа-

¹⁶ Очакваното придобиване на нови бойни самолети за военновъздушните сили на Република България се предвижда да бъде друг фактор, който да подкрепи растежа на инвестиционната активност през 2025 г. В прогнозата придобиването на бойните самолети има неутрален принос за растежа на реалния БВП, тъй като разходите за тях са отчетени с еднакъв размер в инвестициите на правителството и във вноса на стоки.

¹⁷ В прогнозата за динамиката на компенсацията на наетите в публичния сектор за периода 2025–2026 г. е отчетена информацията за приетите промени в Закона за МВР и Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, които се очаква да влязат в сила от 1 януари 2025 г. Също така е направено допускане за продължаване на политиката за поддържане на заплатите в сектор „образование“ на ниво от 125% спрямо средната работна заплата за страната.

¹⁸ Според [тримесечния отчет](#) на „Аурубис“ през 2025 г. се очаква планов ремонт в завода в гр. Пиргон.

та активност в страната при ограничено предлагане на работна ръка продължи да оказва натиск за увеличение на заплатите в реално изражение с темп, изпреварващ растежа на производителността на труда. Очакваме тези тенденции да се запазят през целия прогнозен период. Броят на заетите лица се повиши с 1.2% през първите шест месеца на 2024 г. и се очаква този растеж да остане непроменен средно за цялата 2024 г. Въпреки прогнозираното нарастване на икономическата активност през периода 2025–2026 г., увеличението на заетостта ще бъде ограничено до 0.1% през 2025 г., а броят на заетите лица се прогнозира да остане на сходно ниво през 2026 г. в резултат на протичащите неблагоприятни демографски процеси в страната, водещи до намаляване на работната сила. Тази динамика ще намери отражение и в постепенното понижаване на коефициента на безработица от 4.3% през 2024 г. до 3.6% през 2026 г. Прогнозираното повишение на икономическия растеж в страната при ограничено нарастване на заетите лица ще доведе до ускоряване на растежа на реалната производителност на труда от 1.1% през 2024 г. до 2.7% през 2025 г. и 3.4% през 2026 г. Въпреки забавянето на инфлацията през първата половина на 2024 г., номиналният годишен растеж на компенсацията на един нает остана висок (13.5%), подкрепян от повишението на икономическата активност, увеличението на минималната работна заплата с 19.6% от началото на годината, нарастването на заплатите в публичния сектор и големия недостиг на работна ръка в страната. Растежът на компенсацията на един нает се прогнозира да възлезе на 13.3% през 2024 г. и да се забави през останалата част от прогнозния период в съответствие с по-слабия инфлационен натиск. В същото време се предполага, че засилващият се недостиг на работна ръка в страната ще продължи да способства за по-висок темп на растеж на заплатите от съответстващия на прогнозираното повишение на производителността на труда и инфлацията. В резултат компенсацията на един нает се очаква да се повиши с 8.1% през 2025 г. и 7.7% през 2026 г. и да продължи да подкрепя потребителските разходи. Високият растеж на компенсацията на един нает през

2024 г. ще доведе и до силно нарастване на разходите за труд на единица продукция – с 12%. Очакваме растежът на разходите за труд на единица продукция да се забави до 5.3% през 2025 г. и 4.2% през 2026 г. в съответствие с по-умереното нарастване на заплатите и прогнозираното повишение на производителността на труда.

Паричен сектор

Във възходящата фаза на лихвения цикъл в периода 2022–2024 г. трансмисията от паричната политика на ЕЦБ към лихвените проценти по депозитите и кредитите в сектора на домакинствата в България остана сравнително слаба в условията на запазващ се значителен приток на привлечени средства, висока ликвидност и силна конкуренция в банковия сектор в страната. Предприетите от ЕЦБ две понижения на основните лихвени проценти от средата на 2024 г. поставиха началото на обръщането на лихвения цикъл в еврозоната, като пазарните очаквания са за допълнителни понижения през следващите тримесечия. С оглед на сравнително слабото пренасяне на ефектите от паричната политика на ЕЦБ във възходящата фаза на лихвения цикъл и ниските нива на лихвените проценти по депозитите и кредитите на домакинствата в България, не очакваме засилване на тази трансмисия в низходящата фаза на лихвения цикъл. Прогнозираме лихвените проценти по новодоговорени срочни депозити и по нови кредити на домакинствата да се запазят на нива, близо до текущо наблюдаваните, като е вероятно дори слабо повишение в краткосрочен план. По-силна трансмисия от вече предприетите и очакваните бъдещи понижения на основните лихвени проценти в еврозоната прогнозираме при лихвените проценти по кредитите за предприятия, които в по-голяма степен са обвързани с референтни индекси на междубанковия пазар в еврозоната. В съответствие с пазарните очаквания за динамиката на тези индекси прогнозираме лихвените проценти по новоотпуснати фирмени кредити да следват тенденция към понижаване до средата на 2026 г., след което да се задържат на сходни с достигнатите тогава нива.

Очакваме годишният растеж на депозитите на неправителствения сектор да се запази сравнително висок през прогнозния хоризонт, но да следва тенденция към плавно забавяне в съответствие с прогнозираното забавяне на растежа на заплатите. При кредита за частния сектор се очаква годишният растеж да бъде по-силен в сравнение с предходната ни прогноза от юни 2024 г., особено в сектора на домакинствата, като за този растеж ще продължат да допринасят фактори както от страна на търсенето, така и от страна на предлагането. Прогнозираме годишният растеж на кредита за неправителствения сектор да възлезе на 13.6% в края на 2024 г., след което да се забави до 10.8% през 2025 г. и до 9.4% през 2026 г. в съответствие с прогнозираното забавяне на растежа на частното потребление и по-ниския растеж на цените на жилищата, както и с очакваното задържане на средногодишната инфлацията на нива, близо до достигнатите през 2024 г.

Инфлация

Прогнозираната динамика на инфлацията през периода 2024–2026 г. зависи в голяма степен от заложените технически допускания за международните цени на основните енергийни и селскостопански суровини, прогнозираните степен и скорост за тяхното пренасяне върху крайните потребителски цени на услугите и храните, както и от ефектите от предприетите дискреционни фискални мерки. При изготвянето на прогнозата е използвана наличната към 4 ноември 2024 г. информация за следните правителствени мерки: повишения на акцизната ставка на тютюневите изделия за периода 2024–2026 г. съгласно предвиденото в Закона за акцизите и данъчните складове¹⁹; преустановяване на срока на действие на намалените данъчни ставки за доставка на хляб и брашно и на ресторантърски и кетъринг услуги в размер съответно на 0%

¹⁹ Акцизният календар бе приет със [Закона за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс](#) (обн., ДВ, бр. 100 от 16 декември 2022 г.). В него се предвижда едновременно нарастване на специфичната акцизна ставка и намаляване на пропорционалната акцизна ставка върху тютюневите изделия, като в същото време е заложено минималният общ размер на акциза на 1000 къса цигари да нараства с 4.6% през 2024 г., с 4.4% през 2025 г. и с 4.2% през 2026 г.

и 9% ДДС и възстановяване на стандартната ставка на ДДС от 20%, считано от 1 януари 2025 г.²⁰ В прогнозата са включени увеличения на цените на ВиК услугите през периода 2024–2026 г. въз основа на одобренията от Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) бизнес планове за развитието на ВиК гружествата в страната и заложените в тях цени за доставка на вода и канализационни услуги за битови потребители²¹. В прогнозата е направено допускане, че мярката за предоставяне на компенсация за стопанските потребители на електроенергия ще продължи да бъде в сила до края на 2024 г. в съответствие с одобрената от правителството програма през юли 2024 г.²². В същото време от заложените в прогнозата външни допускания се предлага цената на електрическата енергия да се задържи трайно над текущо определения за компенсация праг през прогнозния хоризонт.

Годишната инфлация, измерена чрез хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ), се очаква да възлезе на 1.9% в края на 2024 г. (спрямо 5.0% в края на 2023 г.), а средногодишната инфлация да се забави до 2.5% (от 8.6% през 2023 г.). Основните фактори за забавянето на инфлацията в края на 2024 г. са очакваното поевтиняване на годишна база на енергийните продукти с оглед на заложените в прогнозата технически допускания за международната цена на петрола, както и прогнозираният спад на цените на внасяните в страната промишлени стоки. В съответствие с прогнозираното силно потребителско търсене и нарастване на разходите на

²⁰ Периодът на действие на намалените ставки на ДДС за доставка на хляб и брашно (обн., ДВ, бр. 42 от 14 май 2024 г.) и доставка на ресторантърски и кетъринг услуги (обн., ДВ, бр. 106 от 22 декември 2023 г.) беше удължен до 31 декември 2024 г. с промени в [Закона за данък върху добавената стойност](#). В прогнозата е направено допускане, че при възстановяване на стандартната ставка на ДДС ефектът от повишението ще бъде напълно пренесен върху крайните потребителски цени в съответните погарупи.

²¹ Всички [решения за бизнес планове на ВиК оператори](#) са публикувани на интернет страницата на КЕВР.

²² С [решение на Министерския съвет](#) се предвижда от 1 юли 2024 г. до 31 декември 2024 г. стопанските потребители в страната да имат право на компенсация за цената на електроенергията. Компенсацията е в размер на 100% от разликата между средномесечната борсова цена за базов товар на сегмента „ген напред“ на „Българската независима енергийна борса“ ЕАД за съответния месец и прага от 180 лв./мВтч.

единица продукция очакваме инфлацията в групата на услугите да остане устойчиво висока в края на 2024 г. (4.2%), а цените на хранителните продукти да продължат да нарастват с по-бърз темп спрямо това, което се предполага от международните цени на основни селскостопански продукти. В резултат се очаква тези групи да имат най-голям положителен принос за общата инфлация в края на 2024 г. Групата на стоките и услугите с административно определяни цени и тютюневите изделия също се предвижда да има сравнително висок положителен принос за инфлацията в края на 2024 г., което отразява поскъпването на тютюневите изделия вследствие на промените в акцизните ставки от началото на годината, повишението на цените на пътническият железопътен транспорт от май 2024 г.²³, одобреното от КЕВР повишение с 1.8% на цената на електроенергията за битови потребители от 1 юли 2024 г., както и заложените в прогнозата повишения на цените на ВиК услугите. Въпреки това положителният принос на стоките и услугите с административно определяни цени в края на 2024 г. се очаква да бъде по-малък спрямо края на 2023 г. поради пониженията на цените на някои лекарствени продукти²⁴ и утвърденото от КЕВР понижение с 8.5% от 1 юли 2024 г. на цената на топлоенергията²⁵ за домакинствата.

Прогнозираме темпът на нарастване на потребителските цени да се ускори до 2.5% в края на 2025 г. и да възлезе на 2.4% в края на 2026 г., като очакваме средногодишната инфлация да бъде близо до тези стойности. Прогнозата за инфлацията отразява както използваните технически допускания за динамиката на цените на хранителните и енергийните суровини на международните пазари, така и очакванията за запазващ се висок проинфлационен натиск по линия

²³ За повече информация виж [прессъобщението](#) на БДЖ.

²⁴ На 7 март 2024 г. Надзорният съвет на НЗОК [прие](#) промяна на нивото на заплащане за определени лекарствени продукти, включени в Позитивния лекарствен списък. Решението беше одобрено на 21 март 2024 г. от Националния съвет по цени и реимбурсиране на лекарствените продукти и влезе в сила на 1 април 2024 г., като пълният списък на лекарствата и нивата на доплащане за различните разновидности от страна на НЗОК [бяха публикувани](#) от Министерството на финансите.

²⁵ За повече информация виж [прессъобщението](#) на КЕВР.

на вътрешната макроикономическа среда. Най-голям положителен принос за общата инфлация в средносрочен период се очаква да имат групите на услугите и храните, което ще отразява прогнозирания растеж на разходите за производство на фирмите в съответствие с възходящата динамика на заплатите и заложеното техническо допускане за отпадане на програмата за компенсация на стопанските потребители на електроенергия. Очаква се пониженията на цената на петрола, заложените в техническите допускания, да допринесат за поевтиняване на транспортните горива през периода 2025–2026 г., което обаче не се предвижда да се отрази върху останалите компоненти на ХИПЦ предвид изброените по-горе проинфлационни фактори и прогнозираното силно частно потребление. Влияние в посока повишение на цените на хляба, брашното и общественото хранене ще оказва възстановяването на стандартната ставка на ДДС за тези продукти от началото на 2025 г. За периода 2025–2026 г. е направено допускане, че административно определяните цени ще се повишават в съответствие с прогнозираната динамика на разходите за труд на фирмите, като изключение от този подход е направено за регулираните цени на централното газоснабдяване²⁶, тютюневите изделия, както и за услугите за доставка на вода и канализационни услуги²⁷. Така полученият темп на нарастване на административно определяните цени за 2026 г. е повишен допълнително на експертен принцип с цел включване на средната прогнозна грешка, наблюдавана в исторически план при инфлацията в групата²⁸.

²⁶ В прогнозата е направено техническо допускане, че цената на централното газоснабдяване ще следва динамиката на цената на природния газ на международните пазари.

²⁷ Заложеното поскъпване на ВиК услугите за 2025–2026 г. е в съответствие с прогнозираните в бизнес плановете за развитието на дружествата цени за доставка на вода и канализационни услуги за битови потребители.

²⁸ Виж акцента „Оценка на размера и факторите за прогнозната грешка за инфлацията в периода след пандемията от COVID-19“ в [Макроикономическа прогноза, юни 2023 г.](#), БНБ.

РЕВИЗИИ В ПРОГНОЗАТА

В сравнение с [макроикономическата прогноза](#) от юни 2024 г. текущите очаквания са за малко по-висок растеж на реалния БВП през 2024 г., за по-нисък растеж през 2025 г. и за по-висок растеж през 2026 г. Основните фактори за ревизията в прогнозата за БВП и основните му компоненти са свързани с постъпилите допълнителни отчетни данни за икономическата активност през второто и третото тримесечие на 2024 г., извършената на 18 октомври 2024 г. от НСИ ревизия на историческите данни в областта на националните сметки, както и с промените в техническите допускания за външната среда и за динамиката на износа на стоки предвид отразяването в прогнозата на новата информация за планирани ремонтни дейности през 2025 г. в основно предприятие.

За 2024 г. растежът на реалния БВП е повишен с 0.1 процентни пункта спрямо предходната прогноза, което се определя от прогнозираните положителен принос на запасите спрямо отрицателен принос и

по-висок растеж на частното потребление спрямо прогнозата от юни 2024 г. Тези ревизии са само частично компенсирани от очаквания по-слаб растеж на правителственото потребление, на инвестициите в основен капитал и на износа на стоки и услуги. Тези промени са повлияни най-вече от извършената от НСИ ревизия на историческите серии за компонентите на БВП и на постъпилите нови отчетни данни за икономическото развитие в страната. Допълнителен фактор за извършената низходяща ревизия на инвестициите в основен капитал е промяната в допускането за размера на средствата, които се очаква България да усвои по НПВУ. Поради сравнително бавното усвояване на средствата и изпълнение на междинните етапи и цели по НПВУ, при фиксиран краен срок за извършване на заложените разходи по Плана, в прогнозата е направено допускане за непълно усвояване на предвидените по него средства за България, което се отразява върху инвестициите в основен капитал на

Ревизии в прогнозата за БВП и за инфлацията (прогноза от ноември 2024 г. спрямо юни 2024 г.)

Годишен темп на изменение, %	Прогноза от ноември 2024 г.				Прогноза от юни 2024 г.				Ревизия (процентни пунктове)			
	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.
БВП по постоянни цени	1.9	2.2	2.7	3.4	1.8	2.1	3.2	2.9	0.1	0.1	-0.5	0.5
Частно потребление	1.4	4.8	4.2	4.0	5.4	4.0	4.0	3.9	-4.0	0.8	0.2	0.1
Правителствено потребление	1.1	0.7	1.0	2.3	-0.4	2.9	2.5	2.4	1.5	-2.2	-1.5	-0.1
Брутно образуване на основен капитал	10.2	-6.3	9.4	3.2	3.3	0.5	8.5	3.5	6.9	-6.8	0.9	-0.3
Износ на стоки и услуги	0.0	1.5	3.0	4.3	-1.9	2.3	3.7	3.6	1.9	-0.8	-0.7	0.7
Внос на стоки и услуги	-5.5	2.4	5.7	4.4	-6.3	2.7	5.6	4.5	0.8	-0.3	0.1	-0.1
ХИПЦ в края на периода	5.0	1.9	2.5	2.4	5.0	2.2	2.8	2.6	0.0	-0.3	-0.3	-0.2
Базисна инфлация	5.3	1.8	2.8	2.6	5.3	2.3	3.3	2.9	0.0	-0.5	-0.5	-0.3
Енергийни продукти	-0.6	-7.2	-1.0	-0.8	-0.6	-2.5	-1.0	-0.9	0.0	-4.7	0.0	0.1
Храни	6.0	3.6	2.8	3.3	6.0	3.2	3.4	3.3	0.0	0.4	-0.6	0.0
Стоки и услуги с административно определяни цени и тютюневи изделия	5.4	3.4	2.3	2.1	5.4	2.4	2.2	2.1	0.0	1.0	0.1	0.0

Източник: БНБ.

сектор „държавно управление“. Прогнозираният по-нисък растеж на правителственото потребление се определя главно от формирането на базов ефект вследствие на извършената от НСИ възходяща ревизия в изходното ниво за 2023 г.

Ревизията в посока по-нисък растеж на реалния БВП през 2025 г. е с 0.5 процентни пункта и се дължи на прогнозираното по-слабо нарастване на износа на стоки и услуги и на правителственото потребление. Низходящата ревизия на правителственото потребление в реално изражение е извършена поради прогнозирания по-висок темп на растеж на дефлатора на правителственото потребление вследствие на очаквания по-висок номинален растеж на компенсацията на наетите през 2025 г. спрямо заложената в макроикономическата прогноза от юни 2024 г. Ревизията на износа е повлияна от постъпилата допълнителна информация за предстоящи ремонтни дейности през 2025 г. в голяма производствена компания в сферата на металургията, което се очаква временно да ограничава износа на метали от страната. Тези изменения са само частично компенсирани от прогнозирания по-висок растеж на частното потребление и на бруто образуването на основен капитал през 2025 г. Ревизията на частното потребление е свързана с прогнозирания по-висок растеж на реалния располагаем доход на домакинствата, докато тази на бруто образуването на основен капитал се дължи на базов ефект от по-ниския размер на инвестициите през 2024 г.

Растежът на икономическата активност през 2026 г. е ревизиран положително с 0.5 процентни пункта спрямо макроикономическата прогноза от юни 2024 г. За това допринася най-вече прогнозираният по-висок растеж на износа на стоки вследствие на допусканото възстановяване на износа на метали след изчерпване на временните ефекти по линия на предлагането през 2025 г. Частното потребление през 2026 г. също е ревизирано в посока по-висок растеж в съответствие с прогнозирания по-висок темп на нарастване на реалния располагаем доход на домакинствата.

Прогнозата за инфлацията е ревизирана в посока по-нисък растеж на потребителските цени в края на 2024 г. (с -0.3 процент-

ни пункта). При енергийните продукти е извършена ревизия в посока по-голямо понижение на цените (с -4.7 процентни пункта) в резултат на постъпилите нови отчетни данни за цените на транспортните горива и техническите допускания за цената на петрола в евро на международните пазари. Базисната инфлация в края на 2024 г. е понижена с 0.5 процентни пункта, което се дължи на очаквания спад на годишна база при цените на промишлените стоки в края на 2024 г. спрямо прогнозирания нисък растеж в предишната макроикономическа прогноза. За това допринасят постъпилите нови отчетни данни до септември 2024 г. и актуализираната прогноза на ЕЦБ за цените на промишлените стоки в еврозоната. Тези процеси са частично компенсирани от ревизията в посока по-висока инфлация в групата на административно определяните цени и тютюневите изделия (с 1.0 процентен пункт), което се дължи на постъпилите нови отчетни данни и на обявената нова информация за предстоящи промени в някои регулирани цени. По отношение на хранителните продукти е извършена ревизия в посока по-висока инфлация (с 0.4 процентни пункта в края на 2024 г.), което е резултат главно от промяната в допусканията за международните цени на храните и оценката за скоростта на тяхното пренасяне върху крайните потребителски цени в страната. Прогнозата за годишния темп на изменение на ХИПЦ в края на 2025 г. и в края на 2026 г. е ревизирана в посока по-ниска инфлация (съответно с -0.3 и -0.2 процентни пункта), което се дължи предимно на промяната в техническите допускания за международните цени на основни селскостопански и енергийни суровини и инфлацията при промишлените стоки в еврозоната.

РИСКОВЕ ПРЕД РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ПРОГНОЗАТА

Базисният сценарий на прогнозата се характеризира с висока несигурност по отношение на процесите във външната среда поради продължаващите военни конфликти и значителното геополитическо напрежение в международен план. При отчитане на заложените в базисния сценарий допускания оценяваме рисковете пред прогнозата за растежа на реалния БВП като балансиран за 2024 г., докато за 2025 г. и 2026 г. преобладават рисковете за реализиране на по-нисък растеж на реалния БВП на България.

Рисковете за реализиране на по-ниска икономическа активност произтичат както от глобалната, така и от вътрешната макроикономическа среда. По отношение на глобалната среда тези рискове са свързани най-вече с вероятността за по-слабо външно търсене на български стоки и услуги вследствие на повишаване на икономическата несигурност при продължаване на процеса на търговска фрагментация и нарастване на геополитическото напрежение в международен план. Други рискове произтичат от възможността растежът на БВП в еврозоната да остане трайно по-нисък спрямо заложеното в техническите допускания в резултат на действието на фактори със структурен характер. Вътрешен риск пред реализирането на прогнозата за икономическата активност произтича от параметрите на Закона за държавния бюджет за 2025 г., които не бяха налични към момента на изготвяне на прогнозата. Евентуалното предприемане на належачи мерки за фискална консолидация би могло да доведе до ограничаване на икономическата активност, като макроикономическите ефекти ще зависят от вида на предприетите мерки. Същевременно, с оглед на продължаващата политическа несигурност в страната, се запазва рискът от по-бавно от заложеното изпълнение на инвестиционни проекти, финансирани както с национални средства, така и със средства от ЕС. Рисковете за реализиране на по-висок растеж на реалния

БВП в България са свързани предимно с вероятността за по-голямо от прогнозираното нарастване на частното потребление при по-силна от заложената в прогнозата склонност на домакинствата към потребление и при реализиране на по-висок от очаквания растеж на кредита.

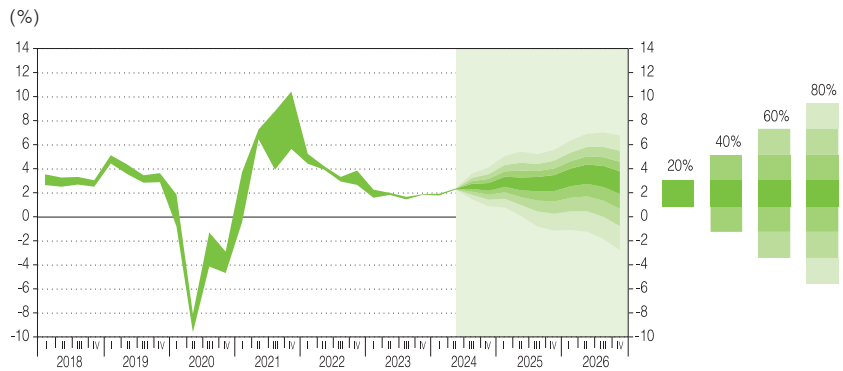
Несигурността по отношение на прогнозата за даден показател може да бъде илюстрирана графично чрез ветрилообразна графика. Лентите на графиката, оцветени с определен цвят, задават интервал, в който с определена вероятност се очаква да попадне реализацията на прогнозираната величина²⁹ (за повече подробности виж бележките към графиките). Обичайно всеки такъв интервал се разширява с увеличаване на прогнозния период, което отразява нарастващата несигурност по отношение на по-далечното бъдеще. Средната лента на графиката, отбелязана с най-тъмен цвят, включва базисния сценарий за годишното изменение на реалния БВП, като според построеното разпределение вероятността действителната величина да попадне в тази лента е 20% за всяко от тримесечията. Според илюстрираното вероятно разпределение за 2024 г. с

²⁹ Ветрилообразната графика е конструирана въз основа на така нареченото асиметрично експоненциално разпределение. За представянето на преценката на екипа, изготвящ прогнозата, относно несигурността на прогнозните стойности, е необходимо да се направи оценка съответно на общата несигурност за прогнозата (чрез определяне на дисперсията σ на разпределението) и на така наречения баланс на рисковете (чрез определяне на параметъра за асиметрия ν на разпределението), който показва в каква посока се счита за по-вероятно реализираната стойност да се отклони от прогнозната. Балансът на рисковете се определя субективно от изготвящите прогнозата въз основа на възможни промени в структурата на икономиката, неточности в наличната информация към момента на изготвяне на прогнозата, несъвършенства в използваните методи за прогнозиране, предстоящи решения по икономическата политика и други. За определянето на общата несигурност за прогнозата се използват исторически данни за средния размер на допуснатата прогнозна грешка от експертите на БНБ при изготвяне на преходни прогнози. За повече информация относно изготвянето на ветрилообразната графика виж акцента „Измерване и представяне на несигурността при прогнозирането на икономически показатели“, *Икономически преглед*, 2012, бр. 1.

60% вероятност годишният темп на изменение на реалния БВП се очаква да е в интервала от 1.8% до 2.8%.

Риските пред реализирането на прогнозата за инфлацията през целия прогнозен период се оценяват като балансирани. Тези рискове са свързани главно с динамиката на заложените в прогнозата външни допускания за цените на основни енергийни и селскостопански суровини на международните пазари, както и със степента на пренасяне от фирмите на прогнозираното нарастване на разходите за труд върху крайните потребителски цени. Несигурност по отношение на прогнозата произтича от възможни промени в административно определяните цени и в ставката на ДДС за хляба, брашното и общественото хранене спрямо заложеното в базисния сценарий на прогнозата. Ветрилообразната графика за инфлацията показва, че с 60% вероятност годишната инфлация при потребителските цени в края на 2024 г. ще бъде в интервала от 0.8% до 3.1%.

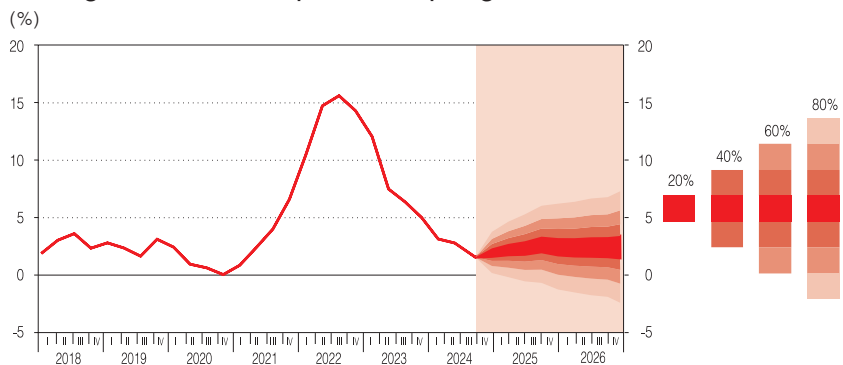
Ветрилообразна графика за очаквания годишен темп на изменение на реалния БВП

Забележки: На графиката е показана историческата серия и прогнозата за годишния растеж на реалния БВП по сезонно неизгладени данни. Ветрилообразната графика представя експертните възгледи на изготвилите прогнозата за несигурността по отношение на прогнозираната величина на база вероятностно разпределение. В отчетния период са показани ревизиите на оценките за растежа на БВП, като по-скорошните отчетни периоди са ревизирани по-малък брой пъти и съответно ивицата се стеснява. Средната лента на графиката за прогнозната величина, отбелязана с най-тъмен цвят, включва централната прогноза, а според построеното разпределение вероятността действителната величина да попадне в тази лента е 20% за всяко от тримесечията. Ако към средната лента се прибавят съседните ленти от двете ѝ страни (в еднакъв по-светъл цвят), то общо се покриват 40% от вероятностната маса. Така с добавянето на всяка двойка ленти в еднакъв цвят вероятността стойността да попадне там се увеличава с по 20 процентни пункта, докато се стигне до 80%. Вероятността реализираната стойност да не попадне в оцветената част от графиката според избраното разпределение е 20%.

Източник: БНБ.

Ветрилообразна графика за очакваната инфлация на годишна база в края на периода

Забележки: Ветрилообразната графика представя експертните възгледи на изготвилите прогнозата за несигурността по отношение на прогнозираната величина на база вероятностно разпределение. Средната лента на графиката, отбелязана с най-тъмен цвят, включва централната прогноза, а според построеното разпределение вероятността действителната величина да попадне в тази лента е 20% за всяко от тримесечията. Ако към средната лента се прибавят съседните ленти от двете ѝ страни (в еднакъв по-светъл цвят), то общо се покриват 40% от вероятностната маса. Така с добавянето на всяка двойка ленти в еднакъв цвят вероятността стойността да попадне там се увеличава с по 20 процентни пункта, докато се стигне до 80%. Вероятността реализираната стойност да не попадне в оцветената част от графиката според избраното разпределение е 20%.

Източник: БНБ.

Прогноза за основните макроикономически показатели за периода 2024–2026 г.

(%)

	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.
Годишен темп на изменение				
БВП по постоянни цени	1.9	2.2	2.7	3.4
Частно потребление	1.4	4.8	4.2	4.0
Правителствено потребление	1.1	0.7	1.0	2.3
Брутно образуване на основен капитал	10.2	-6.3	9.4	3.2
Износ на стоки и услуги	0.0	1.5	3.0	4.3
Внос на стоки и услуги	-5.5	2.4	5.7	4.4
ХИПЦ в края на периода				
Базисна инфлация	5.0	1.9	2.5	2.4
Енергийни продукти	5.3	1.8	2.8	2.6
Храни	-0.6	-7.2	-1.0	-0.8
Стоки и услуги с административно определени цени и тютюневи изделия	6.0	3.6	2.8	3.3
	5.4	3.4	2.3	2.1
Заетост				
Разходи за труд на единица продукция	1.1	1.2	0.1	0.0
Производителност на труда	12.5	12.0	5.3	4.2
Равнище на безработица (дял от работната сила, %)	0.8	1.1	2.7	3.4
	4.4	4.3	3.9	3.6
Вземания от неправителствения сектор				
Вземания от предприятия ¹	12.2	13.6	10.8	9.4
Вземания от домакинства	7.6	8.3	6.2	5.9
Депозити на неправителствения сектор	15.9	20.4	16.3	13.2
	9.5	9.4	8.2	7.8
Процент от БВП				
Текуща сметка на платежния баланс	0.9	-0.3	-1.2	-1.3
Търговски баланс	-4.1	-5.5	-7.4	-7.1
Услуги, нето	8.2	8.7	8.9	8.9
Първичен доход, нето	-4.8	-4.6	-4.2	-4.2
Вторичен доход, нето	1.6	1.1	1.6	1.1
Годишен темп на изменение				
Външни допускания				
Външно търсене	1.0	1.2	3.5	3.6
Средногодишна цена на петрол тип „Брент“ (в долари)	-17.2	-1.9	-7.2	-2.8
Средногодишна цена на неенергийни продукти (в долари) ²	-5.0	3.5	3.7	3.3
Цена на петрол тип „Брент“ в края на периода (в долари)	-4.9	-9.6	-2.4	-2.1
Цена на неенергийни продукти в края на периода (в долари)	1.2	5.7	4.0	3.2

¹ Данните се отнасят за нефинансовите предприятия.

² Цените на неенергийните продукти са претеглени спрямо структурата на българския внос на стоки.

Източник: БНБ.

ISSN 2738-7658 (онлайн)

ХУДОЖЕСТВЕННОТО ОФОРМЛЕНИЕ НА КОРИЦАТА Е РАЗРАБОТЕНО ВЪЗ ОСНОВА
НА СКУЛПТУРНАТА ГРУПА „ХЕРМЕС И ДЕМЕТРА“, ДЕЛО НА КИРИЛ ШИВАРОВ,
РАЗПОЛОЖЕНА НА ЮЖНАТА ФАСАДА НА СГРАДАТА НА БНБ